

"Να ενωθείς και να παλέψεις"

της Kate Redburn

Η βρετανική ταινία *Pride* ανοίγει το Φεστιβάλ Outview, το LGBT κινηματογραφικό Φεστιβάλ της Αθήνας. Από τις 7 ως τις 15 Μαΐου στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος θα προβάλλονται αφιερώματα και ταινίες, ενώ το πρόγραμμα περιλαμβάνει και σειρά εκδηλώσεων.

Η ταινία έναρξης, *Pride*, αφηγείται την ιστορία μιας ομάδας ομοφυλόφιλων Λονδρέζων ακτιβιστών η οποία παίρνει την απόφαση να στηρίξει τον αγώνα των ανθρακωρύχων κατά της πολιτικής της Θάτσερ σε μία μικρή πόλη της Ουαλίας. Το *Barikat* μεταφράζει και δημοσιεύει ένα πρόσφατο κείμενο της Kate Redburn από το *Jacobin* σχετικά με την ταινία και την ξεχωριστή ιστορία που αυτή πραγματεύεται.

Η τάση υπάρχει: το κοινό λατρεύει να βλέπει τους Βρετανούς εργάτες να μάχονται ενάντια στην αποβιομηχανοποίηση. Όπως από πολύ νωρίς σημείωσαν οι κριτικοί κινηματογράφου, η ταχυδρομική θυρίδα της ταινίας *Pride* συνεχίζει την απίθανη επιτυχία των *Brassed Off*, *Billy Elliot*, και *The Full Monty*.

Οι συγκρίσεις είναι βάσιμες, αλλά δεν εστιάζουν στο σημαντικό τρόπο με τον οποίο το *Pride* ανατρέπεται τις συνήθειες συμπάθειες του είδους του. Αν και η ιστορία επικεντρώνεται στη μικρή κοινότητα ανθρακωρύχων Οπλwyn της Ουαλίας, δεν λέγεται από την πλευρά των ανθρακωρύχων ή των γυναικών τους, αλλά από αυτήν των γκέι και λεσβίων Λονδρέζων που συγκέντρωσαν χιλιάδες λίρες για να υποστηρίξουν την απεργία που κράτησε έναν ολόκληρο χρόνο μεταξύ 1984-85.

Ενώ η LGBT κοινότητα του Λονδίνου δεχόταν επιθέσεις από την αστυνομία και την ταχεία εξάπλωση του ιού του AIDS, η οργάνωση Λέσβιες και Γκέι Υποστηρίζουν τους Ανθρακωρύχους (*Lesbians and Gays Support the Miners, LGSM*), τόλμησε να αναζητήσει πολιτικές προοπτικές πέραν της κοινότητας των γκέι.

Και μόνο ο τίτλος της ταινίας, *Pride* (Περηφάνια), καταδεικνύει ότι δεν πρόκειται για τη συνήθη αφήγηση της αυτάρκους εργατικής τάξης. Ξεκινά με τις πικέτες του λονδρέζικου *Gay Pride* του 1984, όπου καλοζωισμένοι λευκοί γκέι νεαροί παρελαύνουν σε ένα καλειδοσκόπιο χρωμάτων και ζωηρής μουσικής. Ένας από αυτούς, ο Mark Ashton, αποφασίζει να αρχίσει να μαζεύει φιλά για να υποστηρίξει τους απεργούς ανθρακωρύχους, ξεκινώντας έτσι το *LGSM* και δίνοντας την εκκίνηση ενός ευφάνταστου μοντάζ ανθρώπων που κουνάνε πλαστικούς κουβάδες έξω από γκέι μπαρ σε όλο το Λονδίνο.

Οι δημιουργοί της ταινίας δεν εξηγούν γιατί οι ανθρακωρύχοι απεργούν, ή τι τράβηξε τον Ashton να τους υποστηρίξει, εκτός της βεβαιότητάς του ότι έχουν κοινούς εχθρούς με τη γκέι κοινότητα: την αστυνομία, την κυβέρνηση και τα ΜΜΕ. Στην πραγματικότητα, ο Ashton και οι άλλοι συνιδρυτές του *LGSM* ήταν ήδη οργανωμένοι κομμουνιστές και σοσιαλιστές, και είχαν εμπλακεί στην πολιτική με την αριστερά πριν ξεκινήσει η απεργία.

Αυτές οι παραλείψεις δεν μειώνουν την έμφαση με την οποία το *Pride* καταδεικνύει την ανάγκη οργανωμένης έμπρακτης αλληλεγγύης και τη σημασία της συμβολής της κουλτούρας των κινημάτων στις πολιτικές μάχες. Καθώς ανθρακωρύχοι και μέλη του *LGSM* γνωρίζονται και μιλούν ο ένας στις συνελεύσεις του άλλου, κοιμούνται ο ένας στον καναπέ του άλλου, και οι δύο κοινότητες μετασχηματίζονται.

Σε ένα βίντεο που γυρίστηκε από το LGSM το 1985, ένα μέλος εξηγεί: “Το Lesbians and Gays Support the Miners έφερε το σοσιαλισμό στην ατζέντα της πολιτικής φύλου της λεσβιακής και γκέι κοινότητας του Λονδίνου, αλλά ταυτόχρονα έθεσε και την πολιτική φύλου στην ατζέντα της πολιτικής των εργατικών σωματείων.”

Έχοντας συγκεντρώσει μερικές εκατοντάδες λίρες, η παρέα των γκέι (και μίας λεσβίας) του Pride μαζεύεται στο βιβλιοπωλείο Gay's the Word, το “αρχηγείο” τους, για να αποφασίσουν πώς ακριβώς πρέπει να διατεθούν τα χρήματα. Όταν καταλήγουν στο Onllwyn, ένας απεργός από το χωριό ονόματι Dai Donovan συμφωνεί να τους συναντήσει στο Λονδίνο για την πρώτη ανταλλαγή.

Η καλή θέληση κι από τις δύο πλευρές είναι φανερή, με τον Dai να παραδέχεται ότι “είστε οι πρώτοι γκέι που γνωρίζω”, και τον Ashton να απαντάει ότι κι εκείνος δεν έχει γνωρίσει ανθρακωρύχο. Αυτό είναι το πνεύμα του χιούμορ της ταινίας – αποφεύγοντας πολλές ευκαιρίες να εξάγει αστεία από στερότυπα για τους γκέι, αλλά βγάζοντάς τα από την άγνοια των ανθρακωρύχων για την κουλτούρα της γκέι κοινότητας.

Το κωμικό στήσιμο διαψεύδει το ότι το κοινό θα έπρεπε να ταυτιστεί απόλυτα με τους γκέι πρωταγωνιστές. Αν η ταινία λεγόταν Labour (Εργατιά), αντί για Pride, τα αρχικά πλάνα μπορεί να έδειχναν μια ειδυλλιακή κοινότητα της εργατικής τάξης που περιμένει την άφιξη περίεργων πλασμάτων από άλλο χωρικό και σεξουαλικό σύμπαν. Αντί γι' αυτό, το σενاريو επιλέγει άλλο δρόμο, με την αρχική άφιξη του LGSM στην αίθουσα συγκεντρώσεων του Onllwyn να γίνεται σε σκηνικό έντασης. Πώς θα τα βγάλει πέρα ένα ετερόκλητο μπουλούκι με κρεπαρισμένα μαλλιά ανάμεσα στα αρχέτυπα της ετεροφυλόφυλης ανδροπρέπειας;

Τελικά, τα πάνε εξαιρετικά καλά. Στην ταινία η είσοδος του LGSM γίνεται σε απόλυτη σιγή, που τελικά σπάει από το στροβίλισμα σε ρυθμούς ντίσκο του ηθοποιού Dominic West. Σύντομα, ολόκληρη η αίθουσα είναι όρθια και οι διαφορές ξεχνιούνται. Στην πραγματικότητα, η συνάντηση αυτή ήταν ακόμα πιο φιλική. Όπως είπε σε μια συνέντευξη το μέλος του LGSM Ray Goodspeed, “μετά από μερικές στιγμές που θα άκουγες και καρφίτσα να πέφτει, μας χειροκρότησαν.”

Οι εργατικές ιστορίες μερικές φορές υποβαθμίζουν αυτά τα στοιχεία των εκστρατειών δημοσιοποίησης των αγώνων, αλλά το Pride μας θυμίζει ότι ουτές οι εκστρατείες σφύζουν από ενέργεια πνεύματος. Το κοινό περί δικαίου αίσθημα είναι η σπίθα που δίνει ζωή, αλλά η διάρκεια στον αγώνα έρχεται από κοινωνικές δικτυώσεις και βαθύτερα συναισθήματα που εκπληρώνονται μέσα στα κινήματα.

Στην ίδια συνέντευξη, ο Goodspeed εξηγεί:

Αυτό εκτίμησα πολύ στο LGSM – από τη μια πολλοί από εμάς ήμασταν τροτσκιστές, αλλά δεν φοβόμασταν μήπως μετατραπεί ο αγώνας σε κάποιο θηλυπρεπές πανηγύρι [...] Νομίζω ότι αυτή η κατάσταση επέτρεπε την άνετη, χιουμοριστική και γεμάτη αυτοπεποίθηση καμπάνια μας. Ξέραμε ακριβώς πώς να τραβήξουμε την προσοχή της γκέι κοινότητας. Δεν πιστεύω πως μια εκστρατεία μόνο από στρέιτ θα είχε ποτέ μια γεμάτη αίγλη επίδειξη μόδας ή ένα παζάρι.

Το LGSM δεν έκρυψε με ντροπή τη γκέι κουλτούρα του, αντίθετα τη χρησιμοποίησε για να κερδίσει αλληλεγγύη και χρήματα για τους απεργούς ανθρακωρύχους. Μια από τις πιο γνωστές κινήσεις τους ήταν μια συναυλία με τίτλο Pits and Perverts (προσβλητικά

προσωνύμια που χρησιμοποιούσαν τα MME της εποχής για τις λεσβίες και τους γκέι), με τη συμμετοχή του γκέι ποπ συγκροτήματος Bronski Beat.

Στην πορεία, το Pride ευτυχώς αποφεύγει να υπεραπλουστεύσει την εσωτερική δυναμική είτε του γκέι Λονδίνου είτε του απεργούντος Οηπλwyn. Κάποιοι γκέι Λονδρέζοι από περιοχές με ανθρακωρυχεία δυσανασχετούν, γιατί οι περιοχές αυτές είναι πολύ ομοφοβικές για να αξίζουν τη συμπαράστασή τους, ενώ άλλοι υποδεικνύουν στο LGSM πως θα ήταν καλύτερα να ασχοληθεί με την εκτίναξη των κρουσμάτων AIDS. Ο ιδιοκτήτης του Gay's the Word, Gethin, δεν αντιτίθεται στο LGSM, αλλά αντί να ακολουθήσει τους συντρόφους του στη γενέτειρά του Ουαλία, επιλέγει να μείνει στο Λονδίνο.

Μια ακόμα σημαντική εξαίρεση είναι η απεικόνιση των λεσβιών, που φαίνονται εγώστριες και διασπαστικές όταν αποχωρούν από το LGSM για να σχηματίσουν το "Λεσβίες Ενάντια στο Κλείσιμο Ορυχείων" (LAPC). Με τόσο λίγα στοιχεία για την αληθινή πολιτική διαμάχη μεταξύ των ανδρών τροτσκιστών και άλλων κομμουνιστών στην ηγεσία του LGSM, είναι αδύνατο να αποφανθεί κανείς ότι ο σχηματισμός του LAPC ήταν η σωστή αντίδραση στην εσωτερική διαμάχη, όντας μέρος ενός πανεθνικού κινήματος Γυναικών Ενάντια στο Κλείσιμο Ορυχείων με σκοπό να προάγει την ανάδειξη γυναικών σε ηγετικές θέσεις στην αριστερά.

Η ταινία παρουσιάζει και τις διαφωνίες στις τάξεις των ανθρακωρύχων ως προς το αν πρέπει να δεχτούν χρήματα από γκέι και λεσβίες, και μέσω ενός γκέι ανθρακωρύχου ενισχύει την υπόθεση ότι οι διαφορές μεταξύ των γκέι και της εργατικής τάξης δεν αίρονται εύκολα.

Παρά τη γενική πιστότητα της ταινίας στα ιστορικά γεγονότα, οι γκέι και οι λεσβίες παρουσιάζονται κατά κάποιο τρόπο ως ευεργέτες που από τη δική τους ασφάλεια εμφανίζονται να ευεργετήσουν τους ανθρακωρύχους. Οι δημιουργοί ωραιοποιούν έτσι την πραγματικότητα που ζούσαν γκέι και λεσβίες στο Λονδίνο του 1984. Η γκέι κοινότητα χειμαζόταν από την αστυνομική βία, τον κοινωνικό στιγματισμό και τα ολοένα αυξανόμενα κρούσματα του ιού του AIDS. Το ότι απευθύνθηκαν σε ζητήματα εκτός της κοινότητάς τους δεν ήταν μόνο μια γενναία πράξη αλληλεγγύης, αλλά μια ελπιδοφόρα προοπτική να χτίσουν ισχυρούς αμοιβαίους αγώνες.

Όπως έγραψε ο Diarmaid Kelliher, μια αστυνομική έφοδος στο βιβλιοπωλείο Gay's the Word μόλις ένα μήνα μετά την έναρξη της απεργίας των ανθρακωρύχων, κατάφερε να περάσει το μήνυμα ότι οι κοινότητες σε όλη τη Βρετανία θα αντιμετώπιζαν καταστολή από τις ίδιες δυνάμεις της κυβέρνησης Θάτσερ. Ένας γκέι κομμουνιστής και διακεκριμένος οργανωτής του κινήματος, ο Mark Ashton, προέβλεψε ότι η πιθανή ήττα των σωματείων θα επέφερε προβλήματα και για τους γκέι και τις λεσβίες, δηλώνοντας σε δημοσιογράφους ότι το να υπερασπίζεται το εργατικό κίνημα ισοδυναμούσε με υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γκέι, γιατί αν καταστρέφονταν μηχανισμοί άμυνας όπως τα σωματεία, "δε θα τους σταματούσε τίποτα."

Ο Ashton πέθανε το 1986, στην ηλικία των 26 ετών από επιπλοκές που παρουσίασε ο οργανισμός του λόγω του AIDS. Δεν είδε ποτέ πόσο σημαντικά ήταν τα λόγια του και το αντίκτυπο που άφησε η εκστρατεία αλληλεγγύης του. Όταν η απεργία έληξε με νίκη της Μάργκαρετ Θάτσερ, η κυβέρνησή της όντως στράφηκε κατά της γκέι και λεσβιακής κοινότητας, περνώντας το διαβόητο ομοφοβικό Άρθρο 28 το 1988, παρά τις κινητοποιήσεις ενός συνασπισμού δυνάμεων στον οποίο συμμετείχε και το Εθνικό Σωματείο Εργατών

Ωρυχείων

Σαν γραμμή από κάρβουνο που ενώνει την Ουαλία με την Πενσιλβάνια, και στις Η.Π.Α. η ιστορία του εργατικού και του LGBT κινήματος διανθίζεται από λιγότερο γνωστές ιστορίες συνεργασίας μεταξύ των δύο. Στο πρωτοποριακό βιβλίο της πάνω στο θέμα Out in the Union, η ιστορικός Miriam Frank καταγράφει το κίνημα αλληλεγγύης “gaycott”, το οποίο καλούσε την γκέι κοινότητα να μποϊκοτάρει τα προϊόντα της εταιρίας Coors στο τέλος της δεκαετίας του '70, και τη σημασία της αντίθεσης των σωματείων για την απόρριψη της τροπολογίας Briggs στην Καλιφόρνια το 1978. Οι αναλογίες με την κατάσταση στη Βρετανία μπορεί να είναι τραβηγμένες, αλλά αυτά και άλλα παραδείγματα δείχνουν ένα διαφορετικό δρόμο για τις πολιτικές διεκδικήσεις της LGBT κοινότητας στις Η.Π.Α.. Ένα δρόμο που παίρνει τη σκυτάλη από το Lesbians and Gays Support the Miners.

Σήμερα, από μια νέα ισχυρότερη θέση, το LGBT κίνημα θα μπορούσε να ηγηθεί μιας αναδυόμενης συμμαχίας που θα υπερασπίζεται τα εργατικά δικαιώματα χωρίς να καταπιέζει τη γκέι κουλτούρα. Όπως είπε ένας ακτιβιστής του LGSM, “μπορείς να ενωθείς και να παλέψεις”.